

**Kurs: FG1296 Självtändigt arbete,
avancerad nivå inom lärarprogram
(musik som ämne 1), 15 högskolepoäng**

2016

Examen: Ämneslärarprogrammet, musik,
inriktning musikteori

Institutionen för Musik, Pedagogik och
Samhälle

Handledare: Ronny Lindeborg

Jonas Bergroth

Musiklyssning i förändring

Påverkansfaktorer hos elever vid gymnasiets estetiska
program med musikinriktning

Sammanfattning

Musiken har under historiens gång utvecklats och genomgått flera skiften. Det mänskliga förhållandet till och lyssningen av musik har i och med detta förändrats. Ökade kunskaper inom musik kan också förändra upplevelsen av och lyssningen på musik. I den här studien undersöks hur vår tids teknikutveckling, i form av förändrade medievanor och ökat musikutbud, påverkar musiklyssning hos elever vid gymnasiets estetiska program med musikinriktning.

Via en enkätstudie med 31 deltagare har frågor om frekvens och plats för musiklyssning, val av medie och musikval samt musikens funktion och påverkan ställts. Hur musiklyssningen förändras av ökade kunskaper inom musik i allmänhet och musikteori i synnerhet har undersökts.

Resultatet visar på en hög frekvens av musiklyssning i målgruppen. Mobilt lyssnande är en grundläggande del i lyssningen och Spotify är det vanligaste medievalet. Ökade kunskaper i musikteori har resulterat i ett mer aktivt och analytiskt lyssnande hos de flesta av deltagarna.

Sökord: musiklyssning, musiklyssnande, lyssningsvanor, musik och internet.

1. Inledning	1
1.1 Teknikutveckling och musiklyssning	1
1.2 Musikval	3
1.3 Hörsel och olika sätt att lyssna	3
1.4 Tidigare forskning	4
2. Syfte	6
3. Metod	7
4. Resultatredovisning	8
4.1 Ensvarsfrågor	8
4.2 Graderingsfrågor	11
4.3 Sammanfattande slutsatser	13
5. Diskussion	14
5.1 Lyssningsvanor	14
5.2 Musikval och påverkan	15
5.3 Musikundervisningens påverkan	16
5.4 Förslag till vidare forskning	18
Referenser	19
Bilagor	21
Bilaga 1 – ”Enkät om musiklyssning”	21

1. Inledning

1.1 Teknikutveckling och musiklyssning

Musik i olika former har alltid varit en del av det mänskliga livet. I största delen av historien har musik varit något som sker här och nu utan möjlighet att bevara. När den västerländska notskriften började utvecklas för runt 1000 år sedan påbörjades ett skifte i hur människor skapade och använde sig av musik. Med noter gavs en möjlighet att bevara musiken, om än bara någon dimension av den; det som i en annan tid och på en annan plats musicerats kan här och nu tas del av och tolkas. Musiken utvecklades också tillsammans med notskriften.

Möjligheten att notera och på så sätt bevara musiken gjorde att musiken kunde bli mera komplex. Likaså utvecklades notskriften i takt med att musiken blev mer komplex och kan vid 1600-talet sägas ha den form som vi känner idag. (Bonniers Musiklexikon: notskrift)

Ett annat revolutionerande steg var utvecklingen av inspelningstekniken. Det som idag är en självklar del av musiklyssning är resultatet av en utveckling som började under andra hälften av 1800-talet. Notskrift gav möjlighet att se och tolka vad en annan människa musicerat medan in- och uppspelningen gav möjlighet att höra vad någon spelade eller sjöng. Allt sedan Thomas Edisons fonograf från 1877 har inspelningstekniken utvecklats och blivit en naturlig del i människors vardag. Människors förhållande till musik har förändrats genom den tekniska utvecklingens olika steg. Några viktiga steg var övergången från vaxrulle till grammofonskivor, också kallade stenkakor, från grammofonskivor till vinylskivor, LP-skivor, utvecklingen av kassetband och genombrottet för den digitala tekniken med CD- och DVD-skivor. (Gullö, 2010)

Utvecklandet av telefonen, inspelningstekniken och radiosändningar innebar var och sig och tillsammans ett paradigmskifte inom den mänskliga samvaron. Nu kunde man från långt avstånd prata med någon på telefon, lyssna på en radioutsändning eller spela upp det som någon annan spelat in. (Gullö, 2010) Det som tidigare i historien har varit avhängigt den mänskliga samvaron, gemensam sång eller spel, konsertupplevelse eller någon form av bruksmusik kan många idag, åtminstone i västvärlden, ta del av när man vill (Lilliestam, 2009). Innan inspelningstekniken var musik nästan uteslutande en både auditiv och visuell upplevelse. Även om man inte alltid kunde se utövaren var man var ändå tvungen att befinna sig inom höravstånd. En stor del av 1900-talets musikskapande har i någon mån präglats av möjligheterna som den nya tekniken innebar (Lilliestam, 2009). På 1960-talet introducerade kompositören och grundaren av *musique concrète*¹ Pierre Schaeffer begreppet *akusmatisk* musik. Schaeffer fascinerades av de möjligheter som radion och inspelningstekniken gav till vad han kallade reducerad eller *akusmatisk* lyssning; att höra ljuden utan en direkt koppling

¹ *fr: konkret musik* "Term lanserad av Pierre Schaeffer 1950. [...] Konkret musik är den tidigaste formen av elektroakustisk musik." (Bonniers Musiklexikon, 2006)

till dess upphov. (Schaeffer, 2004) Den mesta lyssning idag kan sägas vara akusmatisk, alltså inte i konsertsammanhang utan som lyssning utan en direkt koppling till musikens upphov.

Mycket av den lyssning som sker idag är beroende av den mobila tekniken (Findahl 2014). Idag kan man ta med sig musiken vart man än går och lyssna i det sammanhang man önskar, så kallat nomadiskt lyssnande (Lilliestam 2009). Sedan resegrammofonen på 1930-talet har olika former av mobilt lyssnande utvecklats och blivit en viktig del av hur vi idag lyssnar på musik. Den stora revolutionen kan sägas ha kommit under 1980-talet då den portabla musikspelaren med hörlurar, Sonys Walkman (lanserad 1979), i Sverige ofta under namnet freestyle, blev en vanlig företeelse. Med Walkman blev det möjligt för var och en att bära med sig den personligt utvalda musiken och lyssna enskilt i hörlurar i vilket sammanhang man önskade. Utvecklingen av MP3-spelare och iPods kring millennieskiftet bidrog ännu mer till musikens mobilitet. (Gullö, 2010; Lilliestam, 2009) Teknikens utvecklade mobilitet och inte minst internets intåg har förändrat musiklyssningen. Idag har många tillgång till musik från hela världen via streamingtjänster som Spotify eller videotjänster som Youtube (Gullö, 2010; Findahl 2014; SCB 2014).

Under min egen uppväxt under 1990-talet bestod musikutbudet uteslutande till det som fanns på CD, LP kassetband eller det som spelades på radio. Från senare delen av 90-talet blev internet vanligt i svenska hem och tjänster som *Napster* gjorde det möjligt att ladda ner musik som man kunde bränna på en CD-skiva eller fylla sin MP3-spelare med (Lilliestam, 2009). Under 2000-talet kom flera onlinetjänster för att lyssna på musik, så kallad streaming eller strömmande musik. Nu kunde var och en få tillgång till enormt mycket musik gratis eller till en liten kostnad. Med utvecklingen av smarta telefoner, smartphones, telefoner med internetuppkoppling, har tillgängligheten för musiklyssning ökat ytterligare. (Gullö, 2010) Bergman (2009) anger i sin undersökning CD-spelare och MP3-spelare som den vanligaste källan för högstadielävers musikanvändning. Smartphones och streaming är begrepp som inte alls nämns. Fem år senare verkar smartphones och streamingtjänster vara några av de vanligaste källor till musik (Findahl 2014). Statistiska centralbyrån, SCB, visar i en undersökning från 2014 att närmare 90 procent i gruppen 16–34-åringar använt internet under det senaste året för att lyssna på musik (SCB 2014). Findahl (2014) kartlägger hur underhållning på internet gentemot traditionella medier, som radio eller tv, ser ut, däribland också musiklyssning. Rapporten fastslår att 57 procent av de tillfrågade använder internet minst en gång i veckan för att lyssna på musik och att musiktjänsten Spotify behåller sin plats som den absolut vanligaste tjänsten för strömmande musik. I gruppen 16-25 år uppger 71 procent att de lyssnar på musik via internet dagligen och 65 procent att de lyssnar på Spotify dagligen. (Findahl 2014) Även i andra åldersgrupper är musiklyssning via internet och strömmande musik vanligt (SCB 2014).

1.2 Musikval

En aspekt på musiklyssning och musikval berör musikestetik, popularitet och vad som anses som ”bra” respektive ”dålig” musik. Lilliestam (2009) menar att det finns tre argument eller värdeskalor utifrån hur musiken bedöms; ”prestation, förädlande – eller skadlig musik, samt kommersialism”. Prestation handlar om att musikens värde bedöms utifrån hur avancerad och krävande den är. Här ryms till exempel den klassiska skolningen med stort fokus på virtuositet och teknisk ekvilibristik eller beundran för snabba gitarrsolon i hårdrock. Genrer som folkmusik eller dansband har av vissa ibland beskyllts för att vara för enkel musik. Samtidigt är begreppet prestation relativt och det är inte självklart vad som värderas högst. Musik kan bli *för* komplicerad och man kan beskyllas för att vara en tom virtuos. Begrepp som ”svår” eller ”komplicerad” kan också användas nedsättande. Diskussionen om förädlande musik – eller skadlig handlar om att det finns ”bra” musik vilken är god, har en uppbygglig karaktär och gör oss till bättre människor. Den ”goda musiken” behandlar djupa och stora teman medan ”den dåliga” är lättsam och bara finns för underhållning. Denna tro på musikens andliga dimension har genom historien bidragit till uppdelningen mellan ”bra” och ”dålig” musik. Inte minst kan man se en konflikt mellan den konservativa musiken som det vuxna samhället traditionellt sett stött och ungdomskulturens musik med framväxt på 1950-talet. Under 1980-talet gick till exempel debatten stundvis hög om rockmusikens negativa inverkan på barn och ungdomar. Ett tredje argument för att musik kan vara ”dålig” handlar om dess kommersialism. Det kan talas om att en artist bara gör något ”för att sälja skivor” eller att allt är uttänkt för att maximera vinsten utan konstnärliga ambitioner. Debatten om kommersialism kanske var som allra mest aktiv och infekterad i Sverige på 1970-talet då musiken var starkt politiserad men tankegodset kan antas finnas kvar också idag. (Lilliestam, 2009)

1.3 Hörsel och olika sätt att lyssna

Den grundläggande funktionen av vilken allt ljud och all musik beror är hörseln och hörselorganen. Hade människan inte haft en fungerande hörsel så hade musiken, så som vi känner den, kanske aldrig utvecklats. Allt ljud är förändringar i lufttrycket som får trumhinnan att vibrera och omvandla vågorna till elektriska signaler som tolkas i hjärnan. Örats funktion kan då i princip liknas vid en mikrofon eller en högtalare. (Sundberg, 1973) Det mänskliga örat är kapabelt att uppfatta ljud i ett stort spann, från ca 15 Hz i basregistret upp till ca 16 000 Hz i diskantregistret. Musik rör sig vanligast mellan 50–4000 Hz. Det är främst i den högra hjärnhalvan, hemisfären, som vi uppfattar musik. Forskning pekar dock på att den vänstra hemisfären blir mer aktiv vid ökad musikalisk kompetens. (Fagius, 2001) Stockfelt (1997) menar att den första aktiva handling en människa gör är att lyssna och att innan vi föds är hörseln det medel varmed vi definierar oss själva. Hörseln är ett sinne som vi till skillnad från

synen inte utan yttre påverkan kan ”stänga av”. Vi översvämmas av ljud varje dag och det är bara en liten del av det som vi hör som vi också uppfattar eller registrerar. ”Lyssnarmodus” är ett begrepp som används om olika sätt att lyssna. (Stockfelt, 1997). Den mänskliga hörseln har en stor förmåga att urskilja ljud. När ett ljud når hörselorganen sker direkt en bedömning och lokalisering; vad är det som alstrar ljudet och var kommer det ifrån? Hörseln har utvecklats och förfinats som en del i vår arts överlevnad. (Christensen, 1996)

Att lyssna på musik kan vara en passiv eller aktiv företeelse. Att lyssna som bakgrundsljud, ha musik på när man gör något annat eller att ofrivilligt höra musik någon annan spelar kan beskrivas som en passiv lyssning. Om lyssningen istället inriktar sig på att lyssna för att urskilja de olika delarna i musiken, hur ljuden förhåller sig till varandra, uppfatta mönster och analysera musiken är det ett exempel på aktiv lyssning. I början av 1990-talet uppskattade forskare att 15–24-åringar lyssnade på musik cirka fem och en halv timma per dag. Det måste dock tilläggas att de med lyssning räknade all musik gruppen hörde under en dag och inte bara den de själva aktivt valt så som begreppet definierats i den här studien. (Lilliestam, 2009) Ungdomar verkar också vara medvetna om vilken funktion musiken har och väljer också musik utifrån aktivitet och funktion (Bergman, 2009). I kursplanen för Gehörs- och musikleära på gymnasiet estetiska program ingår aktivt lyssnande som ett moment (Skolverket 2011). Den aktiva lyssningen har då en viktig roll; att uppfatta vad som händer i musiken och genom koncentration uppfatta olika ljud och musikaliska delar. Detta kallas ibland för strukturlyssning. Delar som kan ingå är att gehörsmissigt uppfatta form, struktur, instrumentation, dynamik med mera. Genom struktur- eller analytisk lyssning ges möjligheten att göra elever och studenter mer medvetna och skärpa deras auditiva uppmärksamhet. Inom gehörs- och musikteoristudierna vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm, KMH, finns en stark tradition att i hög grad använda sig av befintlig musik och extrahera gehörsövningar ur istället för att använda sig av etyder och konstruerade övningar.

1.4 Tidigare forskning

Vid en sökning på DiVA - portalen² med sökorden ”musiklyssning” och ”lyssningsvanor” kommer tjugo respektive fyra träffar upp (DiVA 2015). Här finns undersökningar från 1980-talet fram till 2015 som med olika infallsvinklar berör lyssning av musik. Artiklarna rör sig inom flera skilda discipliner som musikvetenskap, musiksociologi, musikpedagogik och medieteknik. Flera undersökningar tar upp det förändrade medielandskapet och hur musikkonsumtionen ser ut idag. Ord som streaming, Spotify och Youtube ringar in det som idag verkar vara den viktigaste källan till musik för många, åtminstone unga (Findahl, 2014; SCB, 2014).

²Digitala Vetenskapliga Arkivet

I ett examensarbete vid KMH 2008 undersöktes mellanstadiebarns musikkonsumtion. Undersökningen visade att köp av CD-skivor då var fortfarande vanligt förekommande i den målgruppen men att tonåringar i högre utsträckning laddade ner musik (Ullman, 2008). Vid tiden för undersökningen hade vare sig strömmade musik, streaming eller de smarta mobiltelefonerna samma spridning som idag varför det kan antas att vanorna har förändrats (Findahl 2014). Hur streaming, strömmade musik, har förändrat musikkonsumenters syn på artister har undersökts i ett examensarbete i medieteknik vid Kungl. Tekniska Högskolan (KTH) från 2015. Undersökningen pekar på att musikkonsumenter idag inte väljer musik utifrån artister utan snarare utifrån låtarnas musikaliska kvalitet. Samtidigt menar författarna att det också finns en annan typ av intresse för artister genom de möjligheter som sociala medier ger att följa och fördjupa sin kunskap om olika artister. (Hallmark & Nylander, 2015)

Det finns flera böcker och uppsatser som behandlar musikupplevelser och den emotionella påverkan som musik har. Lilliestams (2009) skriver om musikvanor, påverkan och hur människor använder musik. Just kapitlet om användandet av musik och om musikvanor har varit en viktig bakgrund till den här undersökningen. Löfgren (2012) har i sitt musikhögrexamensarbete undersökt var professionella och icke-professionella lägger fokus när de lyssnar på musik. Deltagarna fick lyssna på några olika musikstycken och beskriva ljudbilden. Deltagarnas berättelse om vad de hörde analyserades utifrån ett klassificeringssystem för musikupplevelser utarbetat av Alf Gabrielsson, professor i psykologi vid Uppsala universitet. Alf Gabrielssons (2008) bok *Starka musikupplevelser; musik är mycket mer än bara musik* kan också här belysas. I en studie med närmare 1000 personer har Gabrielsson dokumenterat starka musikupplevelser. Även om varje vittnesmål var unikt så kunde Gabrielsson se mönster i berättelserna och musikupplevelserna klassificerades utifrån kategorier.

2. Syfte

Syftet med detta examensarbete är att undersöka musiklyssningsvanor hos gymnasieelever vid det estetiska programmet med musikinriktning. Det undersöks också hur dessa vanor eventuellt har påverkats av den tekniska utvecklingen och av musikundervisningen på det estetiska programmet. Speciell vikt läggs vid gehörs- och musikteoriundervisningens påverkan.

En övergripande frågeställningen kan formuleras enligt följande: *Hur lyssnar ungdomar på musik idag och hur har det påverkats av teknikutveckling och musikundervisning?* Frågan är stor och kanske inte heller helt konkret. Begreppet ungdom har inte en självklar definition och kan sträcka sig mellan ett relativt stort åldersspann. Antagligen lyssnar inte 13-åringar och 20-åringar på musik på samma sätt även om båda åldrarna skulle kunna räknas in i begreppet ungdom. Med detta i åtanke har därför undersökningen avgränsats till gymnasieelever. Jag har också valt att avgränsa mig till det estetiska programmet med musikinriktning då min hypotes är att dessa elever till viss del lyssnar annorlunda än elever vid andra gymnasieprogram.

Två centrala frågeställningar blir då följande:

- Hur är musiklyssningsvanorna hos elever vid gymnasieskolans estetiska program med musikinriktning?
- Hur har musikundervisningen på det estetiska programmet i allmänhet och undervisningen i gehörs- och musicklära i synnerhet förändrat elevernas sätt att lyssna på musik?

3. Metod

Undersökningen genomfördes via en kvalitativ enkät bland gymnasieelever på det estetiska programmet med musikinriktning på några utvalda skolor i Stockholms län. En del frågor behandlar kurser i gehörs- och musikleära och hur musiklyssningen eventuellt har förändrats utifrån musikundervisning på det estetiska programmet. Enkätstudien har uteslutande genomförts bland elever i årskurs 2 och 3 då de har genomgått minst ett år av undervisningen. Kursen *Gehörs- och musikleära 1* vilken undersökningen kopplas till genomförs vanligtvis också under det första läsåret. För att få en så bred bild som möjligt har två olika typer av gymnasier valts. Det ena är inriktat på musikproduktion medan det andra är mer inriktat på instrumentalundervisning och ensemblespel. Sammanlagt har det totala antalet deltagare uppgått till 31 elever fördelat på tre klasser. Genom att genomföra undersökningen på plats och inte genom till exempel en webbenkät har bortfallet kunnat begränsas. Det gjorde det också möjligt ge tydliga verbala instruktioner samt förklara och svara på eventuella frågor. (Ejlertsson, 2014).

Enkäten har utformats i samråd med handledare och handledargrupp. Metodlitteratur har varit *Enkäten i praktiken* (Ejlertsson, 2014) och *Introduktion till forskningsmetodik* (Bell, 2005). För att få så mycket relevant information som möjligt bestod enkäten av tre olika typer av frågor; kategorifrågor där respondenterna skulle ringa in ett svarsalternativ, rangordningsfrågor där flera alternativ skulle graderas med siffror samt en sista öppen fråga där respondenterna gavs möjlighet att utveckla sitt svar på den föregående frågan. (Bell, 2005)

Då undersökning omfattar en förhållandevis begränsad population redovisas resultatet från kategorifrågorna med sin rådata. På fråga om medieval redovisas alltså hur många personer som markerat de olika angivna medium. Svaren på den avslutande öppna frågan redovisas efter lättare språklig redigering av författaren. För graderingsfrågorna redovisas centraltendensen, det medelvärde de olika

svaren fått (Bell, 2005). Resultaten har analyserats genom att varje svarsiffra givits poäng enligt tabellen till höger. Genom att dela poängen med antalet svar har ett medeltal framkommit, vilket anges inom parentes. Det innebär alltså att om alla deltagande satte en 1:a på ett alternativ skulle medeltalet bli (5) det vill säga $30 \times 5 / 30 = 5$, och om alla satt en 5:a skulle det bli (1), det vill säga $30 \times 1 / 30 = 1$.

Graderingssiffra	Poängsiffra
1	5
2	4
3	3
4	2
5	1

Figur 1: Tabell graderingsfrågor

4. Resultatredovisning

Efter genomförd enkätstudie uppgick urvalet till 31 personer. Då i genomsnitt en person per fråga hade missförstått eller svarat ofullständigt kan bortfallet sägas vara 1 person per fråga – en svarsfrekvens på i genomsnitt 30 personer. Enkäten finns bifogad som bilaga.³ Nedan redovisas de svar som anses relevanta för diskussionen i kapitlet 5. Frågorna redovisas i kategorin ensvarsfrågor och graderingsfrågor. Resultatet sammanfattas till sist i koncentrerade slutsatser.

4.1 Ensvarsfrågor

Enkäten inleddes med frågan om hur ofta respondenten själv väljer att lyssna på musik. Här var intresset uteslutande frekvensen av de tillfällen respondenten själv gör ett aktivt val att lyssna på musik. Av de totalt 31 personerna svarade en överväldigande majoritet (28 av 31) att de självvalt lyssnar på musik flera gånger per dag.

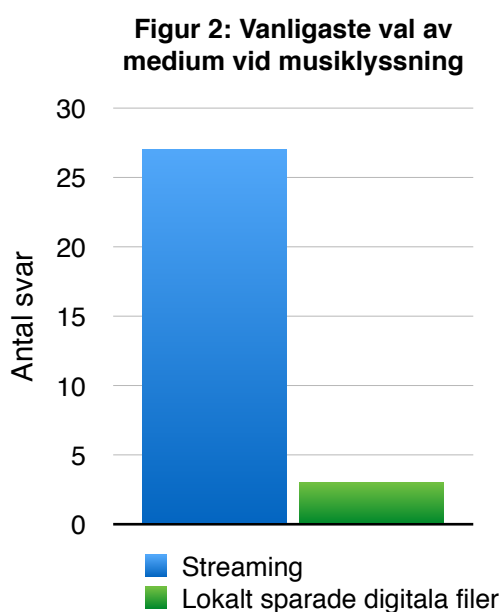
Respondenterna ombads uppge vilket medium de vanligtvis använder då de lyssnar på musik. Här svarade nästan alla (27 av 30) att de vanligtvis lyssnar via streaming, t.ex. Spotify eller internetradio.

Då det gäller hur det egna valet av musik påverkas av vad andra lyssnar på eller vad som betraktas som ”bra” blev svaren något spridda. 11 svarade att det är oviktigt, 14 att det är relativt oviktigt och 6 svarade att det är relativt viktigt medan ingen uppgav att det var mycket viktigt.

Då det gäller ljudkvalitet svarade 18 personer att det var mycket viktigt, 11 personer att det var viktigt och 2 att det var inte speciellt viktigt.

I den fjortonde frågan efterfrågades i vilken grad respondenterna kommit i kontakt med aktivt och analyserande lyssnande under gehör- och musikteoriundervisningen. Här uppgav 11 i hög grad, 19 till viss del, och 1 i liten utsträckning.

I fråga 15 ombads respondenterna svara på om de under gehör- och musikteoriundervisningen

³ Se bilaga 1.

främst arbetat med befintlig musik eller med övningar/etyder. 11 svarade befintlig musik medan 13 svarade övningar/etyder. 4 angav i samma utsträckning och 2 vet ej. Det kan dock tilläggas att det fanns en tydlig skillnad i svaren mellan de besökta skolorna.

En fråga handlade om man vanligtvis lyssnar via hörlurar eller högtalare. Svaren visar att de allra flesta (24 av 30) lyssnar via hörlurar.

De fyra avslutande frågorna behandlade undervisning på det estetiska programmet; innehållet och hur det påverkat elevernas sätt att lyssna på musik. Alla tillfrågade uppgav att deras sätt att lyssna på musik har förändrats utifrån den undervisning de fått på det estetiska programmet. De allra flesta svarade till viss del (18 av 30), 7 svarade ”i hög grad” och 1 ”i liten utsträckning”.

Alla uppgav att de i varierande utsträckning hade fått ett förändrat lyssnings sätt i och med ökande kunskaper i musikteori. Som följdfråga ombads respondenterna att uppge vad som förändrats. Utvalda svar redovisas här efter lättare språklig redigering.

16) ”Upplever du att de kunskaper du fått inom musikteori har förändrat ditt sätt att lyssna på musik? Vad har förändrats?”⁴

”Jag lyssnar mer på de olika instrumenten/stämmorna i låten och uppmärksammar moll/dur och takten mer.”

”Jag tänker mer på hur de spelar, vad det är för taktart och vilka funktioner ackorden har.”

”Jag lyssnar mycket mera på instrumenten som till exempel bas eller trummor och uppskattar vilken kraft dessa instrument tillför. Jag tänker nu mycket mera på teorin bakom musiken.”

”Lyssnar mer på hur det har spelats och inte bara hur det låter.”

”Tänker mer på hur musiken skulle kunna spelas och hur den skulle kunna framföras på olika sätt än jag gjorde förut.”

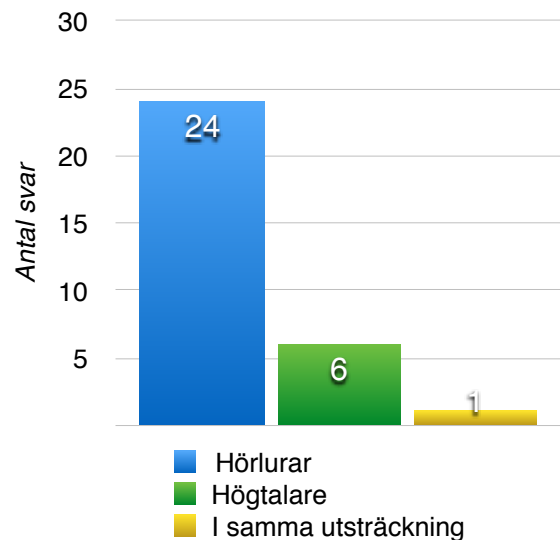
”Är mer analytisk när jag lyssnar.”

”Man analyserar mera och lägger märke till olika detaljer såsom takter, tonhöjd och liknande.”

”Lägger märke till alla instrument och vilka toner och ackord som spelas.”

”Jag tänker mycket mer på låtars uppbyggnad och intervall.”

Figur 3: Lyssnar du oftast i hörlurar eller högtalare?

⁴ Se bilaga 1, ”Enkät om musiklyssning”, fråga 16 och 16b.

”Hör saker jag inte gjorde innan osv...”

”Eftersom att man börjar att lyssna mer och mer efter ’takter’ och tonarter mm, alltså att man analyserar musiken automatiskt.”

”Jag har fått bättre gehör och börjat planka mer låtar samt skriva ner melodier jag kommer på i noter.”

”Hör på ett annat sätt än förut. Lyssnar på allt i låten istället för till exempel bara sången.”

”Koncentrationen jag lägger ner när jag lyssnar har ökat. Fått en klarare bild av hur musiken fungerar, kanske har jag blivit mer kräsen.”

”Inte så mycket har ju fått en bättre kunskap på musikteorin men det är det.”

”Lyssnar mer på hur låten är gjord och hur den är mixad.”

”Jag noterar de händelser som sker i musiken och vad de faktiskt är för ändringar.”

”Jag tänker mer på låtens uppbyggnad.”

”Jag kan lyssna betydligt mer på stämmor och ackordbyten.”

”Förut lyssnade jag, som sångare då, mest på själva sången men nu har jag börjat lyssna mer på vad de andra instrumenten spelar och lyssnar sen på helheten och sången.”

”Idag lyssnar jag mer ingående och försöker ofta lyssna efter drag i musiken. Man börjar analysera den musiken man lyssnar på.”

”Jag har börjat lyssna mer aktivt vilket har gjort att musiken i sig fått större betydelse och mening.”

”Man lyssnar mycket på melodier och taktarter.”

”Brukar lyssna efter antal ackord, skillnad i ackord i vers/ref och tonartsbyten”

”Sättet man hör musiken, hur den stegrar i skalor till exempel och hur vissa låtar använder sig av olika tonslag. Det har även fått mig att märka när det är toner i en låt som egentligen inte är med i skalan.”

”Ackordföljder, motiv, tonarter.”

”Jag lyssnar på tonarterna, hur tonerna förhåller sig till varandra, harmoniseringar med mera.”

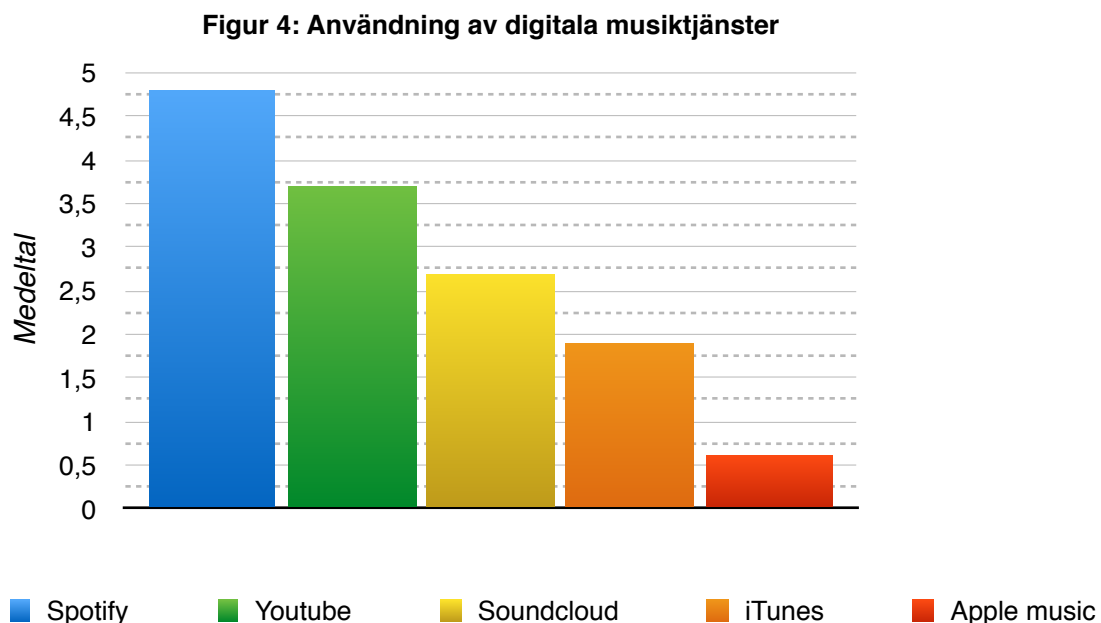
”Hur musiken är uppbyggd och hur många olika instrument det finns. Även om det finns något som jag stör [mig på] undrar jag hur producenten tänkte.”

”Har börjat lyssna på hur det låter i hörlurar jämfört med högtalare, på vilken sida de olika instrumenten hörs och börjat höra fler instrument där jag förut inte brytt mig om vad som låter i låtar.”

4.2 Graderingsfrågor

På ungefär hälften av frågorna ombads respondenterna gradera olika svarsalternativ från siffran 1 till 5. Detta för att se mönster, exempelvis i vilken utsträckning olika digitala plattformar används.

Två frågor handlade om användning av digitala musiktjänster. Fem olika tjänsterna valdes utifrån spridning och popularitet: Spotify, Youtube, Soundcloud, iTunes och Apple music. Av de föreslagna tjänsterna blev det tydligt att Spotify (4,6) används allra mest följt av Youtube (3,7). Det som användes minst verkar vara Apple music (0,6) och fler än hälften, 17 personer markerade att de aldrig använt det. Det ska dock tilläggas att Apple music lanserade 30 juni 2015 och var förhållandevis nytt vid enkätens genomförande.

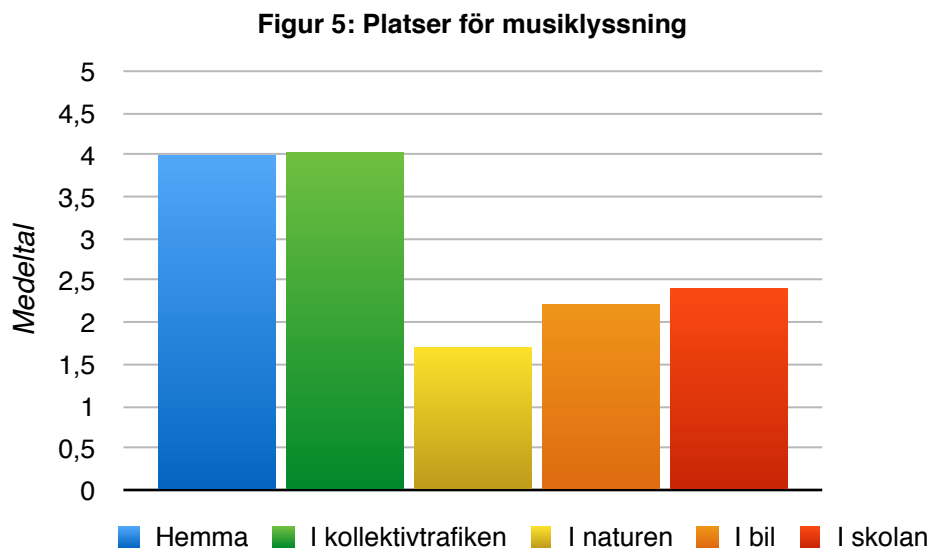
En fråga handlade om hur valet av musik sker i olika digitala plattformar. Vanligast verkar det vara att själv söka upp den musik man vill lyssna på (4,3) följt av att lyssna utifrån en genre eller ett tema (3,6) medan att lyssna via en plattformens eventuella radiofunktion var minst vanligt (1,7).

Bland de utfrågade verkar det vara nästan lika vanligt att lyssna som bakgrundsmusik vid annan aktivitet (4,1) som att ha lyssningen som huvudaktivitet (4,2).

På frågan om anledningar varför respondenterna oftast väljer att lyssna på musik uppger en klar majoritet att de oftast gör det för underhållning/förströelse (4,5). Lägst medeltal har alternativet för att utföra en skoluppgift fått (1,8).

Fråga 10 behandlar respondenternas upplevelse av musiken. Det vanligaste svaret är att musiken gör mig glad (4,2) och det minst förekommande är att musiken ger utlopp för ilska eller frustration (2).

Då det gäller olika lyssningsmiljöer uppges hemma eller i kollektivtrafiken i princip vara lika vanligt, (4,0) respektive (4,03). Ovanligast är i naturen (1,7). I skolan och i bil uppges vara nästan lika vanligt (2,2) respektive (2,4).

4.3 Sammanfattande slutsatser

De slutsatser jag drar utifrån deltagarna svar presenteras här i punktform. Då undersökningen genomfördes under en relativt kort tid, inom ett begränsat geografiskt område och med få antal deltagare kan inga generella slutsatser dras. Undersökningen kan däremot fungera som ett stickprov och ge en, om än inte heltäckande, bild. En del av de svar var förväntade medan andra var mer förvånande. Det var till exempel väntat att streaming och Spotify är vanligt. Det var däremot förvånande att det inte verkar vara så vanligt att välja musik utifrån spellistor i digitala musiktjänster.

- De flesta lyssnar självvalt på musik flera gånger per dag.
- De flesta uppger att de ofta eller alltid uppmärksammar musik som pågår i offentlig miljö.
- Det är vanligast att lyssna i hörlurar.
- Ljudkvaliteten beskrivs som viktig.
- Strömmande musik, streaming är det vanligaste mediet för musiklyssning.
- Spotify är den överlägset vanligaste musiktjänsten.
- Deltagarna söker oftast själva upp musik att lyssna på.
- Vad andra tycker uppges som relativt oviktigt vid val av musik.
- Hemmet och kollektivtrafiken är de vanligaste platserna för lyssning.
- Det är ungefär lika vanligt att ha lyssning som huvudaktivitet som det är att ha det som sidoaktivitet.
- De flesta lyssnar på musik för underhållning.
- De flesta uppger att musikundervisningen som helhet vid estetiska programmet förändrat deras sätt att lyssna på musik.
- De flesta har kommit i kontakt med analyserande lyssning i musikteoriundervisningen.
- De flestas sätt att lyssna har till viss del förändrats av ökade kunskaper i musikteori.
- De verkar vara ungefär lika vanligt att använda befintlig musik som speciella övningar och etyder inom gehörs- och musikteoriundervisningen.

5. Diskussion

Här diskuteras de slutsatser som dragits och de kopplas till den tidigare presenterade litteraturen. Kapitlet är uppdelat utifrån tre svars-kategorier och avslutas med förslag till vidare forskning. Enkäten har delats in i tre huvudgrupper eller teman:

1. Lyssningsvanor: hur ofta, var, på vilket sätt och via vilket medium man lyssnar.
2. Val av musik och musikens påverkan.
3. Förändrat lyssnings-sätt i förhållande till undervisningen på gymnasiet's estetiska program med musikinriktning och kunskaper inom musikteori.

5.1 Lyssningsvanor

När det gäller lyssningsvanor, frekvens, medieval och plats framkommer utifrån undersökningen vissa mönster. I undersökningen ges bilden av att det är vanligast att lyssna i kollektivtrafiken eller hemma. Det är möjligt att siffrorna skulle bli annorlunda om undersökningen genomförts inom ett annat geografiskt område än i Stockholmsområdet där det är vanligt att pendla minst en halvtimme enkel resa varje dag. I andra kommuner finns det också många som pendlar, kanske över längre avstånd än i Stockholm, men också många kommuner där skolan ligger på gång eller cykelavstånd. Frekvensen, alltså hur ofta man självvalt lyssnar på musik verkar vara hög – man lyssnar på musik flera gånger per dag. Även hos Lilliestam (2009) framträder samma bild. Många ungdomar vittnar om att musiken är något som pågår under en stor del av deras dag, för somliga nästan dygnet runt. Man talar om att man har musik på i nästan varje situation, vissa till och med när de sover.

Mycket av den lyssning som sker idag verkar beroende av den mobila tekniken. Som Gullö (2010) presenterat så påverkar teknikutvecklingen valet av medie för musiklyssningen. Gymnasieelevers medieval kan antas ha förändrats under de senaste 10 åren, till exempel så grundades Spotify 2006 och iPhone lanserades 2007. Innan utvecklingen av smartphones lyssnade man främst på mobil musik via CD-Walkman eller MP3-spelare vilken inte sällan var integrerad i en mobiltelefon (Bergman 2009). Man lyssnade på någon form av fil som man själv var i besittning av och låtutbudet bestod av det man vid ett givet tillfälle hade på en CD-skiva eller laddat på MP3-spelaren. Vile man lyssna på någon annan musik fick man vänta tills ny musik på något sätt införskaffats. Med den utvecklade tekniken och inte minst intåget av de smarta mobiltelefonerna, smartphones finns nu via internet tillgång till om inte all världens musik åtminstone mycket större utbud än tidigare. Inom den yngre generationen är det mycket vanligt att använda internetbaserade tjänster via smartphones (SCB 2014). I gruppen 16–25 år är det mycket vanligt att lyssna på musik via internet dagligen, de allra

flesta via Spotify (Findahl 2014). Deltagare i min undersökning ingår i den åldersgruppen och de har också uppgett att streaming och framförallt Spotify är det de använder allra mest för att lyssna på musik.

Samtidigt som de flesta lyssnar i kollektivtrafiken, i hörlurar och via Spotify uppger de också att ljudkvaliteten är viktig vilket kan verka motsägelsefullt. Att uppnå en god ljudkvalitet i kollektivtrafiken med alla störande ljud är problematiskt. Beroende på vilken typ av hörlurar man använder sig av går detta till viss del att utjämna men frågan är av vilken ljudkvalitet de flestas hörlurar är. Likaså har Spotify och flera tjänster för strömmande musik förhållandevis låg ljudkvalitet då det strömmas via internet jämfört med till exempel en CD-skiva (Gullö, 2010). Hur deltagarnas lyssningsvanor hemma som också är en vanlig lyssningsplats ser ut säger undersökning inget om. En intressant frågeställning är vad respondenterna uppfattar som god ljudkvalitet, vad det innebär att ljudkvaliteten är av hög kvalitet och om den skiljer sig åt från när de lyssnar hemma respektive i kollektivtrafiken.

5.2 Musikval och påverkan

Då allt fler använder sig av och allt mer av vår musiklyssning sker via olika internetbaserade tjänster (SCB 2014) utvecklas också tjänsterna för att tillhandahålla mer musik och ge en mer användarvänlig upplevelse. Både den här enkätstudien och tidigare kartläggning visar att Spotify nära nog är synonymt med strömmande musik och att det är den mest använda internetbaserade tjänsten för att lyssna på musik i Sverige (Findahl, 2014). Frågorna formulerades utifrån de olika sätt att välja musik som finns tillgängliga i Spotify. Som jag ser det kan finns det åtminstone fem olika sätt att välja musik i Spotify vilka också återfinns i enkäten⁵: Via sökfunktionen, färdiga spellistor, radiofunktionen, förslagsfunktionen och via val av genre eller tema.

När de allra flesta lyssnar på Spotify och liknande tjänster gör det också att musikutbudet drastiskt ökat till skillnad mot tidigare. Hur påverkas eleverna av det större musikutbudet och i hur hög utsträckning kommer de i kontakt med ny och annan typ av musik än den de vanligtvis lyssnar på? Det vanligaste sättet visade sig enligt den här undersökningen vara att själv söka upp den musik man lyssnar på. Ett annat vanligt sätt är att lyssna utifrån en genre eller ett specifikt tema. Här kan man tänka sig att valet påverkas av den funktion som musiken är tänkt att ha. Respondenterna har uppgett att de lyssnar i ungefär samma utsträckning med lyssning som huvudaktivitet som att de lyssnar vid en annan aktivitet, bakgrundsmusik. Vid en aktiv lyssning, där lyssningen står i centrum och är den huvudsakliga aktiviteten kan man anta att det är viktigare att själv välja musik. Om musiken mer ska ha funktion av

⁵ Se bilaga 1, fråga 11.

bakgrundsmusik kan ett tema eller en genre räcka som val. När det gäller lyssningens funktion finns anledning att problematisera de svar jag fått då definitionen av olika lyssningar är svår. Att bara prata om lyssningen som huvudaktivitet eller bakgrundsmusik kan vara snävt. Begreppet parallellaktivitet kanske bättre fångar mycket av den typ av lyssning många ägnar sig åt (Lilliestam, 2009). Bergmans (2009) undersökning visar på att unga medvetet väljer olika typer av musik beroende på aktivitet. Förvånande var att få uppgav att de ofta lyssnar på färdiga spellistor då en stor del av Spotify idag är just spellistor. På Spotifys startsida tar spellistorna en stor plats och anpassas också efter dag och tid. Till exempel finns det på en fredagkväll flera spellistor som sägs lämpa sig för fest än vad det finns en måndag morgon då fokuset snarare ligger på spellistor anpassade för jobb eller studier. Delvis skapar användare själva spellistor som man via tjänsten och sociala medier kan dela med andra, delvis finns det också företag som gör spellistor och annonserar dem både via sociala medier och i traditionell reklam. Det kan vara så att begreppet ”söker själv upp musik” kan ha tolkats i ett vidare begrepp och man i det också räknat in andra sätt att välja.

En fråga kan vara huruvida svaren hade skilt sig mycket i en annan grupp. Lyssnar elever i samma ålder utan musikutbildning mera på spellistor och kan elever i olika typer av musikutbildning överlag antas vara mer medvetna musikkonsumenter? Vi uppfattar och påverkas av musiken utifrån de olika sätt att lyssna eller de ”lyssnarmodus” som Stockfeldt (1997) kallar det som vi befinner oss i. Respondenterna har uppgett att de vanligtvis lyssnar på musik för underhållning och att den vanligaste påverkan musiken har på dem är att den ger glädje.

En annan aspekt handlar om musikestetik och vad som anses som ”bra” respektive ”dålig” musik. Respondenterna uppgav att det är relativt oviktigt vad andra betraktar som ”bra” då de väljer musik att lyssna på. Samtidigt är diskussionen om ”bra” eller ”dålig” musik komplex och kan bedömas utifrån olika värdeskalor (Lilliestam 2009). De senaste årens totala genombrott för sociala medier och den alltmer uppkopplade vardagen har gett artister och band fler möjligheter att synas och att föra fram sin musik och interagera med sin publik (Hallmark & Nylander 2015). Den popularitet som tidigare mättes i listor kanske idag snarare mäts i antal delningar på sociala medier. Man kan fråga sig hur detta kan antas påverka valet av musik och vad som uppfattas som ”bra”. En delning eller en ”gilla-markering” på Facebook är något som görs väldigt enkelt och det kan kanske därför ifrågasättas vilket värde det har. Innebär det att en låt som delas mycket per automatik är ”bra” och vem bedömer det?

5.3 Musikundervisningens påverkan

Enkäten avslutades med frågor om musikutbildningen på estetiska programmets eventuella påverkan på lyssningen. Som inom flera ämnen sker lärande inom musik också i andra

sammanhang än de uttalat pedagogiska. Musikval, vidgade musikaliska vyer, upptäckt av nya genrer kan vara delar där den så att säga informella kunskapen kan ha en stor påverkan, inte minst genom elevernas sociala samvaro (Bergman, 2009). Även den formella undervisningen och inte minst gehörs- och musikteoriundervisningen kan ha stor påverkan. Aktivt lyssnande är något som de flesta uppger att de till viss del kommit i kontakt med inom gehörs- och musikteoristudierna och det ingår också som ett centralt innehåll i kursen *Gehörs- och musicklära* (Skolverket, 2011). Genom att fokusera på och utveckla den aktiva lyssningen kan man hjälpa eleven att uppfatta flera dimensioner i musiken (Christensen, 1996). Som tidigare konstaterats använder de allra flesta oftast Spotify eller andra digitala tjänster vid musiklyssning där musikutbudet är oändligt mycket större än vid lyssning via traditionella medier som CD-skivor eller radio. I vilken utsträckning tjänsterna används för att upptäcka ny musik är däremot svårt att svara på. Det vanligaste är enligt undersökningen att lyssna utifrån en genre, tema eller att själv söka upp musiken. Det kan antas att de sätten att lyssna oftast rör sig inom lyssnarens egen sfär och kan sägas innebära någon form av ”säkerhet”. Att däremot lyssna utifrån förslag från musiktjänsten eller via radiofunktionen, vilket kan innebära en större ”osäkerhet”, är ovanligare. I den aktuella åldern är det inte ovanligt med en stark betoning av den egna gruppens musikval samt en stark differentiering mellan olika genrer eller subkulturer (Lilliestam, 2009). Som musklärare finns både en möjlighet och enligt mig ett ansvar att så att säga ”utsätta” elever för olika typer av musik och vidga deras musikaliska vyer. Här blir frågan om användandet av autentisk musik eller övningar och etyder i undervisningen relevant. Genom att använda autentiska musikexempel i undervisningen kan elevernas musikerfarenhet vidgas, vilket också kan påverka deras lyssningsätt vilket kan antas vara utvecklande för deras fortsatta musicerande.

Som avslutande fråga i enkäten fick respondenterna svara på om de upplevde att de kunskaper de fått i musikteori förändrat deras lyssnande, något som alla i någon mån uppgav. Ju vanare man blir som musiker och ju mer kunskaper man gör sig desto större blir förhoppningsvis förståelsen för musikaliska sammanhang. Musikteori kan beskrivas som ett språk och precis som att världen i någon mening blir större i takt med ett ökande ordförråd kan musikteorin sägas fungera på liknande sätt. Med en fördjupad musikalisk kunskap verkar också uppmärksamheten i lyssningen fördjupas. I en jämförelse mellan professionella musikutövare och icke-professionella kan man se vissa skillnader i fokus och uppmärksamhet. Professionella och icke-professionella lyssnar på och uppmärksammar liknande delar men de professionella i högre grad och på ett djupare plan än de icke-professionella (Löfgren 2012). Forskning visar också att ju mer musikaliteten utvecklas desto större del av hjärnan aktiveras (Fagius 2001). Respondenterna i undersökningen ombads precisera vad i deras lyssning som påverkats av deras ökande kunskaper i musikteori vilket de allra flesta gjorde. Svaren var varierande men några återkommande delar var ett större fokus på takt, tonhöjd, skalor, ackord, funktioner, instrument med mera. En del skrev också om ett utvecklat helhetslyssnande. De

lyssnar på uppbyggnad, form, arrangemang och reflekterar mer över framförandet än tidigare. Flera uppger att de överlag utvecklats till ett mer analytiskt lyssnande, lyssnar mer koncentrerat, tänker på teorin bakom och att de börjar analysera automatiskt.

5.4 Förslag till vidare forskning

Efter genomförd studie väcks många tankar och flera frågor infinner sig. Studier av musiklyssning och upplevelse av musik är ett stort fält med flera intressanta delar att utforska. Den genomförda undersökningen är bara ett litet bidrag och har flera delar med förbättringspotential. Mer detaljerad frågeställningar och flera svarsalternativ kan vara att föredra. Detta gäller till exempel frågan om lyssningsfrekvens. Då svaren visade på en hög frekvens kan det i en framtida studie vara relevant att låta respondenterna uppskatta hur många timmar per dag de självalt lyssnar på musik.

En del att vidare undersöka är att jämföra lyssningsvanor mellan olika grupper och medvetenheten bland musikkonsumenter. Det kan jämföras hur till exempel elever vid det estetiska programmet och elever vid andra gymnasieprogram lyssnar på musik. Förslag till frågor kan då vara: Hur ofta lyssnar de på musik? Lyssnar de vanligtvis via andras spellistor eller söker de själva upp musiken? Hur viktigt är det med andras åsikter om musiken?

I denna studie har det framkommit att många ofta lyssnar på musik i kollektivtrafiken. En undersökning av kollektivtrafikresenärers musiklyssning utifrån olika variabler som, kön, ålder och om den skiljer sig från olika tider på dygnet kunde vara ett intressant uppslag för sociologisk studie.

En god ljudkvalitet har uppgetts vara viktigt. Trots detta lyssnar många i hörlurar med varierande kvalitet och i kollektivtrafiken med allt vad det innebär av svårigheter att uppnå en god ljudkvalitet. Dessutom är ljudkvaliteten via strömmande musik som Spotify sällan den bästa. Att undersöka hur olika grupper ser på ljudkvalitet i förhållande till musikens mobilitet och streaming kan vara ett intressant uppslag.

Referenser

Tryckta referenser

Bell, Judith (2005) *Introduktion till forskningsmetodik*, Studentlitteratur, Lund

Bergman, Åsa (2009) *Växa upp med musik - ungdomars musikanvändande i skolan och på fritiden*, diss musikvetenskap, Göteborgs universitet

Ejlertsson, Göran (1996) *Enkäten i praktiken; En handbok i enkätmetodik*, Studentlitteratur, Lund.

Fagius, Jan (2001) *Hemisfärernas musik*, Bo Ejeby, Göteborg.

Findahl, Olle (2014) *Svenskarna och internet .SE* (Stiftelsen för internetinfrastruktur).

Gabrielsson, Alf (2008) *Starka musikupplevelser: Musik är mycket mer än bara musik*. Gidlund.

Gullö, Jan-Olof (2010) *Musikproduktion med föränderliga verktyg - en pedagogisk utmaning*, KMH-förlaget, Stockholm

Hallmark, Beatrice & Nylander, David (2015) *I skuggan av Spotify* (Kandidatuppsats), Kungl. Tekniska Högskolan, Stockholm.

Lilliestam, Lars (2009) *Musikliv; vad människor gör med musik - och musik med människor* Bo Ejeby, Göteborg.

Löfgren, Sandra (2012) *Skillnader i musiklyssning: fokus i musiklyssnande bland professionella och icke professionella* (Examensarbete) Musikhögskolan Ingesund, Karlstads universitet.

Bonniers musiklexikon (2006) Miranda, Ulrika Junker (red.) *Bonniers musiklexikon* Albert Bonniers, Stockholm

Schaeffer, Pierre, (2004) "Acousmatics" ur *Audio culture*, (Cox & Warner, red.) Bloomsbury Academic, London.

SCB (2014) *Privatpersoners användning av datorer och internet 2014*, Statistiska centralbyrån, enheten för investeringar, FoU och IT, Stockholm.

Stockfelt, Torbjörn (1997) *Ljud och tystnader i dimensioner - tillvaropsykologiska reflexioner om hörandets och lyssnandes konst*, Kungliga Musikaliska akademien, Stockholm.

Sundberg, John (1989) *Musikens ljudlära*, Books on demand, Visby

Ullman, Sofia (2008) *Var får mellanstadiebarn tag i musik?* (Examensarbete), Kungl. Musikhögskolan 2008.

Digitala referenser

Digitala Vetenskapliga arkivet, DiVA, www.diva-portal.org, hämtat 27/10 2015.

Skolverket (2011) Musikteori, ämnesplan.

Bilagor

Bilaga 1 – ”Enkät om musiklyssning”

Enkätundersökning om musiklyssning

Här följer ett antal enkätfrågor om dina musiklyssningsvanor, alltså hur du lyssnar på musik. Svaren kommer vara en del i mitt examensarbete vid Kungl. Musikhögskolans lärarprogram. Undersökningen är helt anonym.

Svara så noggrant du kan! Om det är någon fråga du inte förstår eller något som är oklart så fråga gärna.

Tack!

/Jonas Bergroth, Student vid lärarprogrammet på Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Markera ditt svar genom att *ringa in* det alternativ som stämmer bäst eller genom att *sätta de angivna siffrorna* på den streckade linjen till vänster om svarsalternativen!

Exempelfråga 1: Är Danmark medlem i EU?

- a) Ja b) Nej c) Vet ej

EXEMPEL

Exempelfråga 2: Gradera från siffran 1- 3 vilken av följande maträtter du helst äter. Markera med siffran 1 för den du helst äter och med siffran 3 för den du minst helst äter

 1 a) Bruna bönor

 2 b) Pasta

 3 c) Fiskpinnar

1) Hur ofta lyssnar du självvalt på musik? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

- a) Flera gånger/dag
- b) Någon gång/dag
- c) Flera gånger i veckan
- d) Någon gång i veckan
- e) Mer sällan

2) I det offentliga rummet (butiker, cafeér, restauranger m.m.) spelas det ofta musik. Hur ofta brukar du lägga märke till den musiken? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

- a) Alltid
- b) Ofta
- c) Sällan
- d) Aldrig

3) Vilken typ av medie använder du dig oftast av då du lyssnar på inspelad musik? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

- a) CD
- b) Streaming (t.ex. Spotify eller internetradio)
- c) Radio
- d) Lokalt sparade digitala filer, (t.ex. via iTunes)
- e) Annat, nämligen _____

4) Gradera med siffrorna 1-5 i vilken utsträckning du använder dig av nedanstående digitala plattformar för att lyssna på musik. Markera med siffran 1 den tjänst du använder mest och med siffran 5 den du använder minst. Om det är någon/några du aldrig använt dig av markera det med ett streck.

- _____ a) iTunes
- _____ b) Spotify
- _____ c) Youtube
- _____ d) Apple music
- _____ e) Soundcloud

5) Musiken kan ha olika funktioner och det finns olika sätt att lyssna på musik. Gradera med siffrorna 1-5 i vilken utsträckning du lyssnar på följande sätt där 1 är hur du lyssnar oftast och 5 hur du lyssnar mest sällan.

- _____ a) Bakgrundsmusik vid annan aktivitet(t.ex vid träning eller läsning)
- _____ b) Lyssnande som huvudaktivitet
- _____ c) Lyssning för uppgift (t.ex. plankning)
- _____ d) Lyssning vid ett konsertbesök
- _____ e) Gemensam lyssning (t.ex. under en lektion)

6) Hur viktig är ljudkvaliteten när du lyssnar på inspelad musik? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

- a) Mycket viktig
b) Viktig
c) Inte speciellt viktig
d) Oviktig

**7) Lyssnar du oftast hörlurar eller högtalare?
Ringa in det alternativ som passar bäst.**

- a) Hörlurar
b) Högtalare

8) I vilken av följande miljöer lyssnar du oftast?

Gradera med siffrorna 1-5 där 1 är den vanligaste och 5 den ovanligaste.

- _____ a) Hemma
_____ b) I kollektivtrafik
_____ c) I naturen
_____ d) I bil
_____ e) I skolan

9) Vilken är den vanligaste orsaken till att du lyssnar på musik?

Gradera med siffrorna 1-5 där 1 är den vanligaste och 5 den ovanligaste anledningen.

- _____ a) För underhållning/förströelse
_____ b) För att slippa tystnaden
_____ c) Som en del i en social aktivitet
_____ d) För att utföra en skoluppgift
_____ e) För att försätta dig i, förstärka eller hantera en viss känsla

10) Hur upplever du att musiken du lyssnar på påverkar dig?

Gradera med siffrorna 1-5 där 1 är det vanligaste och 5 det ovanligaste påverkan.

- _____ a) Ger lugn
_____ b) Ger utlopp för ilska eller frustration
_____ c) Ger koncentration/motivation
_____ d) Ger tröst
_____ e) Gör mig glad

11) Hur väljer du vanligtvis musik att lyssna på i digitala musiktjänster, t.ex. Spotify?

Gradera från siffran 1 till 5 där 1 är det vanligaste och 5 det ovanligaste sättet.

- _____ a) Söker själv upp musik
_____ b) Lyssnar på färdiga playlists
_____ c) Lyssnar via radiofunktion
_____ d) Utifrån förslag från musiktjänsten
_____ e) Lyssnar utifrån genre eller tema

12) Hur viktigt är det vad andra lyssnar på eller uppfattar som "bra" musik när du väljer musik att lyssna på? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

a) Mycket viktigt	c) Relativt oviktigt
b) Relativt viktigt	d) Oviktigt

13) Upplever du att ditt sätt att lyssna på musik har förändrats av undervisningen du har fått på det estetiska programmet? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

a) Ja, i hög grad	c) I liten utsträckning
b) Ja, till viss del	d) Nej, inte alls

14) I hur hög grad har du kommit i kontakt med aktivt och analyserande lyssnande av musik under gehörs - och musikteoriundervisningen på det estetiska programmet? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

a) I hög grad	c) I liten utsträckning
b) Till viss del	d) Inte alls

15) Har ni under gehörs - och musikteoriundervisningen på det estetiska programmet främst arbetat med exempel från befintlig musik eller främst med övningar/etyder? Ringa in det alternativ som stämmer bäst.

a) Befintliga musikexempel	c) I samma utsträckning
b) Övningar/etyder	d) Vet ej

16) Upplever du att de kunskaper du har fått inom musikteori har förändrat ditt sätt att lyssna på musik? Ringa in det alternativ som stämmer bäst. Om svaret är ja, dvs. alternativ a-c svara då också på fråga 16b.

a) Ja, i hög grad	c) Ja, i liten utsträckning
b) Ja, till viss del	d) Nej, inte alls

16b) Vad har förändrats? Skriv fritt i rutan nedan.

Skriv ditt svar här:

Kungl. Musikhögskolan
i Stockholm
Royal College of Music
Valhallavägen 105
Box 27711
SE-115 91 Stockholm
Sweden

+46 8 16 18 00 Tel
+46 8 664 14 24 Fax
info@kmh.se
www.kmh.se